

El tsunami i la conferència de Kobe sobre reducció de desastres (un article d'Albert Punsola)

01/10/2005

ALBERT PUNSOLA

(/AUTOR/ALBERT-
PUNSOLA-44)

Periodista

Els devastadors efectes del tsunami a l'Oceà Índic han marcat de manera completament imprevista aquest canvi d'any. L'atzar ha volgut que aquesta catàstrofe de proporcions mai vistes tingués lloc pocs dies abans de la [Conferència Mundial sobre Reducció de Desastres \(World Conference on Disaster Reduction\)](#)

(<http://www.unisdr.org/2005/wcdr/>) que se celebra a la ciutat japonesa de Kobe entre el 18 i 22 de gener.

La conferència s'inscriu en la estratègia internacional per a aquesta finalitat auspiciada per les Nacions Unides. La tria de Kobe no ha estat casual, donat que, com molts lectors recordaran, la ciutat i la seva regió van patir el 17 de gener de 1995 un terratrèmol al voltant de 7 graus en l'escala de richter. El moviment sísmic va durar 20 segons, suficients per causar més de 5.000 morts sobre una població de 10 milions d'habitants. Si alguna imatge de Kobe va quedar en la memòria va ser la de l'autopista elevada convertida en acordió i tombada de costat. Una imatge que il·lustrava la famosa frase atribuïda a Charles Richter -inventor de l'escala de mesura sísmica que porta el seu nom- 'els terratrèmols no maten gent, són les construccions'. La frase pot semblar cínica o abominable però suscita una reflexió. No podem ignorar que estem exposats a la força cega de les catàstrofes naturals però el seu impacte es troba en alguna mesura en les nostres mans. Si s'analitza el que va passar a l'Oceà Índic el passat 26 de desembre en clau de temps, es pot arribar a entendre que 150.000 víctimes mortals han estat un peatge massa alt. Aquell dia, les plaques australiana i euroasiàtica van xocar i, des del punt de l'epicentre, les onades mortals van començar a viatjar de manera semblant a les ones després de llençar una pedra en un llac. En un quart d'hora van arribar a l'illa de Sumatra, poc temps per reaccionar. Les costes de Tailàndia van ser colpejades en una hora i mitja; les de Sri Lanka en 2 hores; les Illes Maldives -on els danys superen el PIB total del país i hipotequen la seva supervivència- en 3 hores i mitja i Somàlia, ja a l'Àfrica oriental, va rebre els efectes 7 hores després. El tsunami o onada gegant té la peculiaritat de presentar una gran longitud de punta a punta -pot arribar a 500 km- en el mar obert de manera que no afecta el trànsit marítim mentre segueix el seu camí. En les regions d'enormes profunditats, l'onada pot agafar una velocitat de creuer, en funció de la fondària, d'entre 800 i gairebé 1000 km per hora. A mida que s'apropa a la costa i la profunditat disminueix el tsunami també redueix velocitat però guanya ràpidament altura fins que arriba a terra amb els efectes ja coneguts. El fet que ningú esperés les onades gegants i que la destrucció es produís de manera sobtada ha afavorit una visió de rapidesa i d'inevitabilitat. En canvi si atenem a les dades científiques exposades, ens adonem que en realitat un tsunami viatja a la velocitat d'un avió convencional. Si fos un bombarder que hagués sortit d'un aeroport carregat de bombes n'hi hauria hagut prou amb un bon servei d'espionatge per reduir el grau de destrucció. El problema doncs ha estat que no hi havia vigilància. La manca de vigilància té algunes justificacions. Els tsunamis són més freqüents en el Pacífic que a l'Índic on, segons diverses fonts, resulten fins i tot excepcionals. El cas és que aquesta vegada s'ha produït el terratrèmol més fort dels darrers 40 anys i un dels quatre més potents en un segle i precisament ha estat a l'Índic. Al Pacífic són habituals les alertes de tsunami més d'un cop a l'any però algunes vegades resulten falses. En aquest oceà existeixen sistemes de vigilància establerts per països com Estats Units i el Japó que funcionen de manera eficaç. L'any 2003, per exemple, es va produir un terratrèmol submarí a prop de les costes d'Alaska, que va ser advertit i es van activar els mecanismes de seguretat corresponents. Aquests mecanismes, les evacuacions, així com les estructures de vigilància tenen un cost important.

Els oceanògrafs i altres experts preguntats aquests dies han reconegut que els esforços financers per a sostenir aquests sistemes poden ser una càrrega molt dura per a certs països. Però al mateix temps existeix unanimitat entorn al fet que s'haurien pogut salvar no algunes vides sinó desenes de milers, cas que l'Índic hagués disposat de mecanismes de prevenció similars als del Pacífic. Com tantes altres vegades en què algunes qüestions se'ns presenten com a merament tècniques, un cop més, estem davant d'opcions polítiques. El director del secretariat de l'estratègia de Nacions Unides per la reducció de desastres, Sálvano Briceño, ha declarat que no hi ha cap raó per la qual si hi ha un sistema de seguretat i vigilància implantat al Pacífic aquest mateix sistema no pugui funcionar a l'Índic. Una declaració que semblaria retòrica si immediatament no hagués afegit a les portes de la conferència de Kobe: 'Vull veure cadascun dels països costaners del sud d'Àsia i del sud-est d'Àsia amb un sistema d'advertència, bàsic però efectiu, contra els tsunamis en el termini d'un any'. De moment ja s'ha desplegat la diplomàcia del tsunami. Així ha estat batejada la reacció dels països del primer món que semblen competir per veure qui ajuda més. L'expressió en aquest cas no pot ser més afortunada perquè rera les ajudes, i sense que això vulgui dir que no són vitals en aquests moments, s'amaga també la recerca d'influència geoestratègica en una regió de gran interès econòmic i que juga un paper principal en la globalització. La pregunta, però, no ha d'anar orientada al quant sinó al com, és a dir, si aquests diners serviran només per reactivar la maquinària que serveix als interessos del capitalisme global o també al futur benestar i seguretat d'aquests països -sistemes de vigilància i alerta inclosos-. Els mitjans de comunicació han posat molt èmfasi de moment en allò que tant els agrada que és elaborar estadístiques i fer un ranking de països en funció de l'ajuda enviada. Si la qüestió de les opcions morals s'albira darrera les polítiques, en el cas de les opcions mediàtiques passa el mateix. Fixem-nos, si no, en el subcapítol dedicat als milers de turistes morts i la seva rellevància com a secció diferenciada. Quin interès pot tenir que Ornella Muti hagi sobreviscut a la catàstrofe en un context de sofriment humà de dimensió apocalíptica? Sembla com si l'obra L'"informe Lugano" de Susan George amb les seves sinistres elucubracions estigués cada cop més a prop de la veritat i més lluny de la ficció. La diferent valoració de la vida humana continua sent un llast del qual no ens podem desprendre en situacions extremes. Són però, les situacions extremes les que trenquen els embolcalls i els miratges i ens situen de manera violenta en el territori nu de la realitat. I aquí trobem el millor i el pitjor. Els testimonis de solidaritat i, per què no dir-ho, d'heroisme han estat innombrables. Per contrast, la misèria absoluta dels caçadors de nens orfes per introduir-los en el món de la prostitució ha emergit amb força. Hi ha hagut també absències significatives com la d'Al-Qaeda, sobretot tenint en compte que el país més afectat per la catàstrofe és musulmà. On és ara la germandat que tant proclama? L'escala de la devastació ha estat global i també la resposta amb les seves llums i ombres. El tsunami ha donat més sentit que mai a la propera Conferència Mundial sobre Reducció de Desastres de Kobe. En fer-ho, es veu reforçat el sistema de cooperació internacional que és l'únic capaç d'introduir matisos i racionalitat en la gestió del planeta, front a l'unilateralisme que presumeix de tenir el futur controlat.

Share 0

Tuit

 (<https://plus.google.com/share?url=https%3A/www.sostenible.cat/opinio/el-tsunami-i-la-conferencia-de-kobe-sobre-reduccio-de-desastres-un-article-dalbert-punsola>)

 (<https://www.sostenible.cat/print/opinio/el-tsunami-i-la-conferencia-de-kobe-sobre-reduccio-de-desastres-un-article-dalbert-punsola>)

Relacionats

Butlletí

Correu electrònic *

[Subscriu](#)[Enviaments anteriors \(/newsletter/sostenible\)](/newsletter/sostenible)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat

**Diputació
Barcelona**

<http://www.diba.cat>[Arxiu \(/arxiu\)](/arxiu)[Continguts per categoria \(/tagclouds/chunk/3\)](/tagclouds/chunk/3)[Continguts per etiqueta \(/tagclouds/chunk/1\)](/tagclouds/chunk/1)[Continguts per municipi \(/tagclouds/chunk/2\)](/tagclouds/chunk/2)[Avís legal \(http://www.diba.cat/avislegal\)](http://www.diba.cat/avislegal)[Contacte \(/formulari/contacte\)](/formulari/contacte)[RSS \(https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=\)](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=)[https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888\)](https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888)[http://www.twitter.com/xarxasost\)](http://www.twitter.com/xarxasost)[http://youtube.com/xarxasost\)](http://youtube.com/xarxasost)[\(rss.xml\)](#)